

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ВТОР ОДДЕЛ

СЛУЧАЈ ДИМЧЕВСКА
против СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

(Апликација бр. 13919/18)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

4 април 2023 г.

Пресудата е конечна, но може да биде предмет на редакциски измени.

Во случајот Димчевска против Северна Македонија,

Европскиот суд на човекови права (втор оддел), заседавајќи во Совет,
составен од:

Lorraine Schembri Orland, Претседател,

Jovan Ilievski,

Diana Sârcu, судии,

и Dorothee von Arnim, Заменик Секретар,

Разгледувајќи ги:

апликацијата (бр. 13919/18) против Република Северна Македонија поднесена до Судот на 15 март 2018 година, во согласност со членот 34 од Конвенцијата за заштита на човековите права и основните слободи („Конвенцијата“) од страна на македонски државјанин/граѓанин на Република Северна Македонија г-а Стојна Димчевска („апликантката“), родена во 1960 година и живее во Атендорн, Германија, застапувана од г. Б. Кузмановски, адвокат кој работи во Скопје;

одлуката да се извести Владата на Северна Македонија („Владата“), застапувана од Владињот агент г-а Д. Цонова, за жалбените наводи во врска со неможноста на апликантката да добие право на повторување на кривичната постапка поведена против неа откако *in absentia* била огласена за виновна за сторено кривично дело, и остатокот од апликацијата да го прогласи за недопуштен;

произнесувањата на страните;

Разгледувајќи го предметот на нејавна седница на 14 март 2023 година,

Ја донесе следната пресуда, која беше усвоена на истиот датум:

ОКОЛНОСТИ НА СЛУЧАЈОТ

1. Случајот се однесува на неможноста на апликантката да добие право на повторување на постапката откако во нејзино отсуство била огласена за виновна за сторено кривично дело.

2. На 12 август 2015 година, Основниот суд во Велес („судечкиот суд“) во писмена постапка, на апликантката ѝ издал казнен налог (понатаму во текстот „налогот“) за употреба на исправа со неистинита содржина и ја осудил на три месеци казна затвор, која нема да се изврши доколку апликантката не стори ново кривично дело во рок од една година.. Двата обиди да го достави налогот издаден на апликантката биле неуспешни, бидејќи во тоа време била во Германија. Во септември 2015 година, првостепениот суд ѝ назначил адвокат на апликантката и го објавил налогот на огласната табла на судот. Во отсуство на приговор против налогот, на 6 октомври 2015 година, налогот станал конечен.

3. На 1 септември 2017 година, апликантката дознала за осудата кога налогот бил поднесен како доказ од страна на тужениот во граѓанска постапка поведена од страна на апликантката.

4. На 28 септември 2017 година, апликантката поднела барање за повторување на кривичната постапка врз основа на тоа што постапката против неа била спроведена *in absentia*, а се појавиле и нови факти и докази. Првостепениот суд го одбил нејзиното барање, наоѓајќи дека (i) изведените докази и утврдените факти во кривичната постапка биле доволни за да се осуди апликантката, а доказите предложени од нејзина страна не би го промениле исходот од кривичната постапка, и (ii) ѝ бил доделен адвокат по службена должност назначен од судот кој не го оспорил налогот. Апелациониот суд ја прифатил таа одлука, утврдувајќи дека адвокатот назначен од судот го оспорил налогот – за што Владата потоа тврдеше дека било „техничка грешка“.

5. Во декември 2020 година, судечкиот суд утврдил дека биле исполнети неопходните услови за да се избрише записот за осудата на апликантката од кривичната евиденција.

6. Апликантката изнесе жалбени наводи согласно членот 6 дека не можела да добие право на повторување на постапката откако била осудена во отсуство. Исто така, апликантката поднесе и дополнителни жалбени наводи во врска со правото на правична постапка во согласност со членот 6.

ПРОЦЕНКА НА СУДОТ

I. СУДЕЊЕ ВО ОТСУСТВО НА АПЛИКАНТКАТА

A. Допуштеност

7. Владата тврдеше дека жалбените наводи на апликантката биле некомпатибилни *ratione materiae* со членот 6 од Конвенцијата, бидејќи тој член не се однесувал на постапките по барања за повторување на постапка и дека жалбените наводи во однос на главната кривична постапка биле поднесени надвор од временското ограничување од шест месеци, бидејќи, пред да ја поднесе својата апликација, апликантката го чекала исходот од неефективниот правен лек, имено, повторувањето на постапката. Релевантните начела што се однесуваат на применливоста на членот 6 во случаи по барања за повторување на кривична постапка се утврдени во пресудата на ЕСЧП во предметот *Moreira Ferreira v. Portugal no. 2*) [Голем судски совет], бр. 19867/12, §§ 60-67, 11 јули 2017 година, и *Kokkonis and Chalilopoulou v. Greece* (одлука), бр. 76386/11 и 76408/11, § 12, 31 октомври 2017 година). Судот утврди дека суштината на жалбените наводи на апликантката е дека била

осудена во кривична постапка за која не била свесна дека се спроведува и во која не учествувала. Во нејзиното барање за повторување на постапката, се повикала на нејзиното отсуство од судењето. Домашните судови не го отфрлиле тоа барање како недопуштено, туку го одбиле како неосновано (спротивно *Kokkonis and Chalilopoulou*, наведен погоре, § 5). Затоа, членот 6 е применлив во постапката. Што се однесува на усогласеноста со временското ограничување од шест месеци, одлуката на апликантката да поднесе барање за повторување на постапката во конкретните околности на овој предмет, не изгледа неразумно. Судот и претходно одлучувал за основаноста во предмети во кои апликантите поднесувале барања за повторување на постапката откако веќе биле осудени *in absentia* (видете *Sanader protiv Croatia*, бр. 66408/12, §§ 25-35 и 67 *et seq.*, 12 февруари 2015 г.). Понатаму, апликантката не била свесна за кривичната постапка поведена против неа и не била застапувана од адвокат што би го избрала самата (споредете *Бајиќ против Северна Македонија*, бр.2833/13, § 41, 10 јуни 2021 година). Според тоа, Судот ги одбива приговорите на Владата.

8. Со оглед на природата на санкцијата (условна казна затвор) и бидејќи условниот период истекол уште пред апликантката да дознае за нејзината осуда, Владата дополнително тврдеше дека апликантката не претрпела значителна неповолност (штета) за целите на членовите 35 § 3 (б) од Конвенцијата. Судот ги повторува начелата разработени во неговата судска пракса, а во врска со критериумот за значителна штета (видете *Korolev v. Russia* (одлука), бр. 25551/05, ЕСЧП 2010, и *Bartolo v. Malta* (одлука), бр. 40761/19, § 22, 7 септември 2021 година). Судот нагласува дека откако истекол условниот период, осудата на апликантката останала во кривичната евиденција. Освен тоа, осудата била поднесена како доказ во друга граѓанска постапка во која апликантката била странка (видете ги параграфите 5 и 3 погоре). Затоа, Судот го одбива овој приговор.

9. Судот забележа дека, во рамки на значењето на членот 35 § 3 (а) од Конвенцијата, овие жалбени наводи не се очигледно неосновани или недопуштени врз која било друга основа. Затоа мора да се прогласат за допуштени.

Б. Основаност

10. Иако кривичната постапка против апликантката формално не била спроведена како постапка *in absentia*, апликантката ефективно била лишена од можноста да учествува во неа заради тоа што била отсутна од тужената држава. Затоа, се применуваат општите начела за судење *in absentia*, резимирани во *Sejdovic protiv Italy* ([Голем судски

совет], бр. 56581/00, §§ 81-95, ЕСЧП 2006-II). Особено, иако постапка што се спровела во отсуство на обвинетиот, сама по себе не е неспоива со членот 6 од Конвенцијата, сепак се јавува негирање на на прадвата кога лице што е осудено *in absentia* не е во можност последователно да добие ново утврдување на основаноста на обвинението против него од страна на судот во однос на правото и фактите, во случај каде што не е утврдено дека лицето се откажало од правото да се појави и да се брани или дека планирало да го избегне судењето (*ibid.*, § 82).

11. Судот прифаќа дека казнениот налог ѝ бил издаден на апликантката законски и по спроведена писмена постапка, што не претпоставувало нејзино задолжително присуство. Меѓутоа, правото на апликантката да го оспори тој налог е загарантирано со домашното законодавство. Доколку приговорот против налогот бил допуштен, тоа би го имало истиот ефект како налогот никогаш да не постоел и би довело до ново судење во скратена кривична постапка.

12. Налогот не ѝ бил врачен на апликантката, бидејќи двата обиди на првостепениот суд да го направи тоа, биле неуспешни. На двете доставници било наведено дека била во Германија. Објавувањето на налогот на огласната табла на судот, како што е предвидено согласно законот, не можело да доведе до тоа таа да дознае за налогот во вакви околности, а до тогаш, домашните власти веќе знаеле за отсуството на апликантката од државата. Бидејќи адвокатот назначен од судот не го оспорил казнениот налог, осудата на апликантката станала конечна без нејзино знаење за постапката водена против неа.

13. Нема индикации дека отсуството на апликантката било со цел да го избегне судењето. Исто така, Судот не е убеден од тврдењето на Владата дека апликантката можеби да ја предвиди кривичната постапка против неа. Понатаму, не може да се смета дека таа премолчно се откажала од нејзиното право да учествува во постапката, бидејќи не знаела дека кривичната постапка е поведена против неа (споредете *Medenica v. Switzerland*, бр. 20491/92, § 56 *in initio*, ЕСЧП 2001-VI, и *Mihelj v. Slovenia*, бр. 14204/07, § 39, 15 јануари 2015 г.) до септември 2017 г. (видете параграф 3 погоре). Иако е точно дека не го пријавила нејзиното отсуство од тужената држава, како што налага релевантното домашно законодавство, тоа е само минорен административен прекршок и не може да преовлада над значењето што го има правото на правично судење во едно демократско општество (споредете и *Colozza v. Italy*, 12 февруари 1985 г., § 32, Серија А бр. 89). Нејзиното континуирано непријавување на местото на живеење кај управните органи нема никаква релевантност, бидејќи во барањето за повторување на постапката таа го информирала првостепениот суд за нејзиниот престој во Германија.

14. Што се однесува до тоа дали домашното законодавство со доволна сигурност ѝ дало на апликантката можност да се појави на ново судење (видете *Sejdovic*, наведено погоре, § 101) со оглед на тоа дека налогот никогаш не ѝ бил врачен, на апликантката ѝ било оневозможено да го оспори и се чини дека исто така била лишена од правото да бара *restitutio in integrum* во согласност со релевантниот член од Законот за кривичната постапка. Дополнително, барањето на апликантката за повторување на постапката било без успех (видете параграф 4 погоре). Апликантката не може да се смета за виновна што адвокатот назначен од судот не го оспорил кривичниот налог. Владата не го поткрепи своето произнесување со примери од домашната судска пракса дека посебна тужба поднесена од апликантката против адвокатот, а на која хипотетички би се повикала на последователното барање за повторно судење, би била ефективна (видете, *mutatis mutandis*, *Василевски против Поранешна Југословенска Република Македонија*, бр. 22653/08, § 59, 28 април 2016 г.).

15. На крај, на апликантката, која била судена *in absentia* и не се обидела да го избегне судењето или недвосмислено се откажала од нејзиното право да се појави пред суд, не ѝ била дадена доволно сигурна можност да добие ново утврдување на основаноста на обвинението поднесено против неа со целосно почитување на нејзините права за одбрана од страна на судот (споредете и со *Sanader v. Croatia*, наведено погоре, § 95).

16. Според тоа, постои повреда на членот 6 § 1 од Конвенцијата.

II. ДРУГИ ЖАЛБЕНИ НАВОДИ

17. Апликантката изнесе дополнителни жалбени наводи согласно членот 6 од Конвенцијата за наводни повреди на начелото на еднаквост на оружјата и правото на контрадикторна постапка, повреда на нејзиното право да биде присутна на судењето и правото на презумпција на невиност.

18. Имајќи ги предвид горенаведените наоди, Судот смета дека ги испита главните правни прашања покренати во оваа апликација. Затоа смета дека нема потреба да одлучува посебно за преостанатите жалбени наводи на апликантката (видете *Centre for Legal Resources on behalf of Valentin Câmpăneanu v. Romania* [Голем судски совет], бр. 47848/08, § 156, ЕСЧП 2014).

ПРИМЕНА НА ЧЛЕНОТ 41 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

19. Апликантката не поднесе барање за правичен надомест. Според тоа, Судот смета дека не е повикан да одлучува по овој основ.

ОД ОВИЕ ПРИЧИНИ, СУДОТ, ЕДНОГЛАСНО,

1. *Ги прогласува* за допуштени жалбените наводи за судењето на апликантката *in absentia*;
2. *Заклучи* дека има повреда на членот 6 § 1 од Конвенцијата поради неможноста на апликантката да добие право на повторно судење откако била осудена во отсуство;
3. *Заклучи* дека нема потреба да се испитуваат останатите жалбени наводи, во согласност со членот 6 од Конвенцијата.

Изготвено на англиски јазик и објавено во писмена форма на 4 април 2023 година, во согласност со членот 77 §§ 2 и 3 од Деловникот на Судот.

Dorothee von Arnim Lorraine

Заменик Секретар

Schembri Orland

Претседател